

Sociala tjänster av allmänt intresse (SSGI) i EU-sammanhang – tankar, krav och rekommendationer från EPSU

Bryssel den 1 mars 2011

Huvudsakliga budskap

Kontaktperson: Mathias Maucher, politiskt ombud för "Hälso- och sjukvård samt sociala tjänster"

Följande punkter återspeglar viktiga uttalanden från ett EPSU-dokument med titeln "Sociala tjänster av allmänt intresse i EU-sammanhang – tankar, krav och rekommendationer från EPSU", som utarbetades inför sysselsättningsutskottets utfrågning om Europaparlamentets initiativbetänkande "Framtiden för sociala tjänster" (föredragande: Proinsias De Rossa) den 25 januari 2011 i Bryssel (www.epsu.org/a/7310).

1. Sociala tjänster är offentliga tjänster och garanterar utvecklingen av ett sammanhållet och rättvist samhälle. Alla offentliga tjänster (sociala tjänster av allmänt intresse och nätverksindustrier/ekonomiska och icke-ekonomiska) måste organiseras på grundval av de principer och skyldigheter som gäller för offentliga tjänster.
2. EPSU påminner om att vi måste få bra referenspunkter på EU-nivå för policy-utveckling och lagstiftningsinitiativ
 - Det behövs en omställning från den dominerande tanken att organisation, tillsyn och finansiering av lokala sociala tjänster av allmänt intresse (SSGI) ska vara förenliga med gemenskapslagstiftningen (kan kallas "regelmani") till en inställning där man som prioriterar förverkligandet av SSGI:s syften och specifika allmännyttiga uppgifter, med hänsyn tagen till de särdrag som utmärker SSGI och deras användare
 - När det gäller sociala tjänster av allmänt intresse innebär detta inledningsvis att man ställer sig frågan hur man kan beakta de egenskaper som utmärker sociala tjänsters och användares, och hur dessa bäst överförs till anpassade regler och förfaranden på EU-nivå.
 - För EPSU:s del är det väsentligt att gemenskapslagstiftningen bidrar till att uppnå målen för social-, sjuk- och hälsovårds-, sysselsättnings- och bostadspolitik, inte tvärtom. I händelse av konflikt måste genomförandet av denna politik och målen ha företräde framför tillämpningen av gemenskapens regler och förfaranden.
3. EPSU uppmanar medlemsstaternas relevanta organ och behöriga europeiska institutioner att fullt ut använda sig av art. 14 i EU-fördraget samt protokoll nr 26 vid utarbetandet av rättsliga, politiska och kvalitetsramar för sociala och hälso- och sjukvårdstjänster av allmänt intresse. EPSU ställer sig bakom ett sektorsdirektiv om SSGI. Vid behov bör befintliga strategier och policy på området inre marknaden, konkurrens, statligt stöd och offentlig upphandling anpassas för att göra det möjligt att tillhandahålla sociala tjänster av hög kvalitet, reglera konkurrensen på sociala marknader med samma villkor för alla, jobb av god kvalitet samt rimliga arbetsvillkor.
4. EPSU uppmanar de europeiska institutionerna att på EU-nivå utveckla en "allmännyttig stadga" för att stärka tillsynsramen/kriterier, tillämpliga både på den sociala ekonomin och leverantörer av offentliga tjänster och som tar hänsyn till deras särdrag.

5. EPSU föreslår att begreppet "i egen regi" breddas till att inbegripa tjänsteleverantörer som uppfyller specifika allmännyttiga kriterier (på grundval av ny rättspraxis från EG-domstolen om mellankommunalt samarbete), offentliga myndigheter och företag samt privata (vanligtvis ideella) aktörer.
6. EPSU har hävdad att EU-direktiven om offentlig upphandling behöver förbättras för att stärka möjligheterna att inbegripa sociala kriterier och sociala klausuler i offentliga kontrakt. Kommissionens handbok om socialt ansvarstagande offentlig upphandling (oktober 2010) måste användas för att främja användningen av sociala hänsynstaganden och försöka uppnå målen för social-, sjuk- och hälsovårds-, sysselsättnings- och bostadspolitik
7. EPSU ställer sig bakom målen och principerna i den befintliga europeiska frivilliga kvalitetsram för sociala tjänster av allmänt intresse, som både tar upp vad som utmärker de tjänster som tillhandahålls (tillgänglighet, överkomligt pris, kontinuitet) och kvalitetskriterier. Nu måste vi få lite kött på benen och vidta konkreta åtgärder, i synnerhet på området äldreomsorg/långtidsvård. EPSU uppmanar de ansvariga aktörerna att ge lämpligt stöd genom åtgärdsprogram på olika nivåer (lokal, regional, nationell) som bygger på realistiska mål som syftar till att förbättra kvaliteten både på tjänster och jobb.
8. Det finns inga specifika mål som leverantörer är skyldiga att uppnå och inga formella övervakningsförfaranden i den europeiska frivilliga kvalitetsramen för SSGI. Detta är särskilt problematiskt när det gäller utbildning och yrkesutveckling, som bör vara obligatoriska. Det finns inte heller något separat avsnitt om ramens kvalitetskrav (exempelvis tillräcklig finansiering, kvalificerad personal, samarbete och partnerskap när tjänster tillhandahålls i praktiken) och endast några få avsnitt om rimliga arbetsvillkor och jobb av god kvalitet. Men, vikten av uppnå bra anställningsförhållanden, en viktig fråga för facket, erkänns.
9. För EPSU:s del måste arbete av god kvalitet ges hög prioritet under genomförandet av den europeiska frivilliga kvalitetsramen. EPSU anser att det är viktigt att förtutse en framträdande plats för arbets- och lönevillkor (som är/måste vara obligatoriska) när man utarbetar och genomför policy för att säkerställa och förbättra SSGI:s kvalitet, effektivitet och prestation. Vi rekommenderar även en tydligare hänvisning till att arbetstagares rättigheter ska respekteras under genomförandet och vidareutvecklingen av denna ram.
10. EPSU ställer sig bakom initiativ som stödjer professionaliseringen av anställda inom sociala tjänster. Vi begär en förstärkning eller utveckling av den sociala dialogen och avtalsförhandlingar inom sjuk- och hälsovård och sociala tjänster, både i medlemsstaterna och på europeisk nivå, eftersom detta skulle göra det lättare att ta upp och förhandla om relevanta frågor som rör kvalifikationer och utbildning, yrkesnormer, rimliga arbets- och lönevillkor.
11. EPSU föreslår att man under de kommande åren prioriterar utarbetandet av specifik branschpolicy med konkreta mål – till exempel EU-handlingsplaner för äldre/ långtidsvård, vård för funktionshindrade, psykisk hälsa, barnomsorg och boende för att påvisa det potentiella EU-mervärdet med gemensamt arbete och gemensamma kvalitetsramar på EU-nivå.
12. EU-politik bör uppmuntra medlemsstaterna att utforma "åtgärdsprogram" (med klara mål; övervakning tillsammans med arbetsmarknadens parter) som fastställer hur sysselsättningstillväxt och främjande av sysselsättning av kvaliteten ska förbättras. Detta verktyg bör stödja parterna och offentliga myndigheter när de driver på för en professionalisering av anställda inom sociala tjänster. Vad gäller i personalutveckling krävs satsningar på låg lön, respekt för migrerande arbetstagares rättigheter och

utveckling av avtalsförhandlingar och social dialog. Volontärer kan inte ersätta yrkesutbildad personal; riktlinjer skulle kunna utarbetas om hur volontärer kan användas på ett lämpligt sätt.